

Een nieuwe dagvlinder voor onze streek?

Tom Vermeulen

Het voormalige spoorwegtracé in Moerbeke-Waas ligt er al enkele jaren verlaten bij. Het is een plek waar ik soms halt houd omwille van de verscheidenheid aan planten op de kalkrijke bodem, waaronder enkele voor onze streek ongewone soorten. Die bloemenweelde trekt vlinders aan van bloemrijke steppeachtige graslanden, zoals kleine vuurvlieder, icarusblauwtje en bruin blauwtje die je er in het vliegseizoen gemakkelijk vindt. Midden augustus merkte ik er echter een ongewone gaste op.

Een nogal bleke luzernevlinder vloog het spoorwegtracé aan hoge snelheid over. Na zekere tijd kwam ze terug en deed het tracé in omgekeerde zin nog eens over. En toen greep ik mijn kans: op een onbewaakt moment kon ik haar vangen. De groenwitte kleur van de voorzijde van de vleugels bevestigde mijn vermoeden dat het om een vrouwtje ging. Straffer zelfs, de uiterlijke kenmerken wezen niet op de vrij algemene oranje luzernevlinder (*Colias croceus*), maar wel op het zeldzame duo gele luzernevlinder (*C. hyale*) / zuidelijke luzernevlinder (*C. alfariensis*). Voor zover bekend werden geen van beide dubbelgangers recent met zekerheid waargenomen in het werkingsgebied van vzw Durme. Bracht de hittegolf deze ongewone gaste tot hier?

Bonte luzerne, een zeldzame kruising tussen luzerne en sikkelklaver als mogelijke waardplant voor gele luzernevlinder? Meer onderzoek is nodig. © Tom Vermeulen

Men kan geneigd zijn om aan het gevangen exemplaar de uiterlijke kenmerken toe te schrijven van de zuidelijke luzernevlinder: de buitenste rand van de voorvleugel is meer afgerond, de zwarte rand zet zich naar achteren niet verder dan de helft door op de achtervleugel, en de centrale vlek op de achtervleugel is groter en krachtiger oranje dan die van de gele luzernevlinder. De zuidelijke luzernevlinder is echter geen trekker, maar een standvlinder van kalkrijke graslanden buiten ons werkingsgebied (Zuid-België, Frankrijk, Duitsland). Dit maakt het minder waarschijnlijk dat zij bij ons opduikt. De gele luzernevlinder is dan weer een trekvlieder die regelmatig in België wordt waargenomen, dus deze optie is waarschijnlijker.

Uiterlijke kenmerken en zelfs genitaliënonderzoek zouden niet volstaan om de juiste soort te bepalen. De dubbelgangers gele en zuidelijke luzernevlinder bezitten zelfs evenveel (31) chromosomen. **Enkel een DNA-analyse kan uitsluitsel brengen over de soort!** Vandaar dat ik het exemplaar heb bewaard om het op DNA te laten onderzoeken. Het onderzoek kan al snel een jaar op zich laten wachten: het vindt plaats in Barcelona, maar het zal wel zekerheid brengen. Een nieuwe soort voor ons werkingsgebied is misschien in wording.

Vrouwje gele of zuidelijke luzernevlinder? Een DNA-analyse moet zekerheid brengen.

©Tom Vermeulen

Eigenaardig genoeg zijn **de gele en zuidelijke luzernevlinder gemakkelijk te onderscheiden in het rupsstadium**. Rupsen van de zuidelijke luzernevlinder zijn groen met gele lengtestrepen en hebben een opvallend zwart vlekkenpatroon dat een goede camouflage biedt wanneer zij op de bladstelen zitten van de waardplanten paardenhoeftklaver en kroonkruid. Deze kalkplanten komen in ons werkingsgebied niet voor; daarom is voortplanting van de zuidelijke luzernevlinder bij ons dus onwaarschijnlijk. Rupsen van de gele luzernevlinder zijn dan weer effen groen met een bleekgele streep en missen het opvallende zwarte patroon. Ze lijken op de rupsen van de oranje luzernevlinder. Ze hebben dezelfde waardplanten als de zuidelijke luzernevlinder, maar gebruiken ook luzerne en enkele andere planten uit de vlinderbloemenfamilie.

Het is interessant om in de toekomst de waardplanten van de gele luzernevlinder te inspecteren op eitjes en rupsen als bewijs van voorkomen. Doe dit in de nazomer en herfst want men gaat ervan uit dat de halfvolgroeide rupsen onze winters meestal niet doorkomen. Mogelijke waardplanten die ik vond op het spoorwegtracé zijn naast luzerne ook sikkelklaver en zelfs een zeldzaam verwilderde kruising tussen beide, de bonte luzerne. Maar ook gewone rolklaver en rode klaver zijn mogelijk. Tot slot, de vlinders kiezen terreinen met kalkrijke bodem met een lage en open vegetatie. Veel succes met je zoektocht!

STEUN DE NATUUR EN DOE EEN GIFT

Je helpt mee de natuur langsheen Durme, Moervaart, Donk en Schelde te beschermen met een gift. Op die manier help je om kwetsbare natuurgebieden aan te kopen en werk je mee aan de versterking van de biodiversiteit in en rond onze reservaten.

Doe een gift van minimaal 40 euro en ontvang een fiscaal attest. Via de belastingen recupereer je 45 % van jouw gift. Giften kunnen overgeschreven worden op rekeningnummer **BE52 0012 2999 0009** met de vermelding van uw naam en de mededeling "Gift vzw Durme".